

PRESSITEADE nr 59/24

Luxembourg, 22. märts 2024

Kohtustatistika 2023: Euroopa Kohtu menetluses olevate kohtuasjade arvu struktuurse kasvu püsimine

Euroopa Kohtu eelotsusepädevuse osaline üleandmine Üldkohtule (kelle suutlikkus on viimastel aastatel kahekordistunud) võimaldab tagada parema töökoormuse tasakaalu kahe kohtu vahel

Euroopa Kohus

1. **Suurennes** Euroopa Kohtule **esitatud hagide** (tühistamishagid ja liikmesriigi kohustuste rikkumise hagid, eelkõige keskkonna valdkonnas) **arv**.
2. Eelotsuseasjades esitati Euroopa Kohtule 2023. aastal kõige rohkem küsimusi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas (eelkõige seoses **varjupaigaõigusega**).
3. Eelotsusetaotluste geograafiline päritolu:
 1. viimase aasta jooksul pöördusid Euroopa Kohtu poole eranditult kõikide liikmesriikide kohtud, mis näitab, et kohtunike vaheline dialoog on elujõuline;
 2. kasvas **Bulgaaria, Poola ja Rumeenia** kohtute esitatud taotluste arv.

Üldkohus

3. Ületati **Üldkohtusse alates selle loomisest sisse tulnud 20 000 kohtuasja künnis**¹.
4. Varasemast rohkem kohtuasju tuli sisse eelkõige **intellektuaalomandi** ning majandus- ja rahapoliitika (täpsemalt **pangandusõiguse**) valdkonnas.
5. **Lõpetatud kohtuasjade arvu suurenemine** ja **menetlusaja** püsimine **rahuldaval tasemel** (keskmiselt 18,2 kuud) said võimalikuks tänu kohtuasjade tõhusale menetlemisele ja kohtunike arvu kahekordistamise mõjule.
6. **Kasvas** viiest kohtunikust koosnevate **laiendatud koosseisuga kodade lõpetatud kohtuasjade arv** (123 kohtuasja ehk +23%).

2023. aastal mõlemasse kohtusse sisse tulnud kohtuasjade arv ületas esimest korda institutsiooni ajaloos 2000 kohtuasja sümboolse künnise. Selles koguarvus on aga arvesse võetud Üldkohtusse 2023. aasta oktoobris sisse tulnud 404 kohtuasja, mis on sisuliselt identsed.² Kui need kohtuasjad arvestusest välja jätta, on sisse tulnud hagide arv ikkagi väga suur, kuid lähedane eelmiste aastate arvule (1710 kohtuasja 2022. aastal ja 1720 kohtuasja 2021. aastal).

Need arvud kinnitavad seega sisse tulnud kohtuasjade arvu kasvutendentsi, mis on ilmnenud viimasel

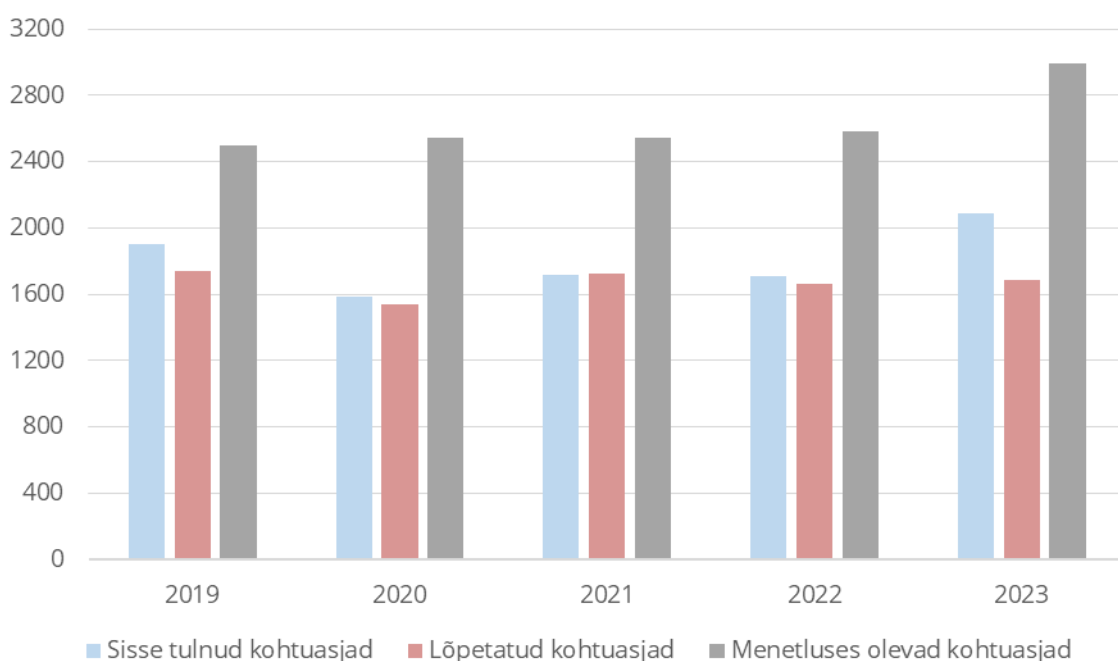
kümnendil. See kasv on struktuurne, eriti Euroopa Kohtus.

Nõnda saabus Euroopa Kohtusse aastatel 2014–2018 keskmiselt 723 kohtuasja aastas, samas kui aastatel 2019–2023 oli aasta keskmine 833 kohtuasja, mis tähendab keskmiselt 15% suurust kasvu (110 kohtuasja aastas).

Mis puudutab lõpetatud kohtuasjade arvu, siis 2023. aastal suutsid Euroopa Kohus ja Üldkohus lahendada kokku 1687 kohtuasja, mis on veidi enam kui viimaste aastate keskmine (1667 kohtuasja aastas aastatel 2019–2022).

Menetluses olevate kohtuasjade arv püsis võrreldes eelmiste aastatega stabiilne (kui jätta kõrvale juba viidatud 404 identset Üldkohtusse saabunud kohtuasja).

Institutsiooni õigustmõistva tegevuse üldine areng aastatel 2019–2023

Üldine ülevaade	2019	2020	2021	2022	2023
Sisse tulnud kohtuasjad	1905	1584	1720	1710	2092
Lõpetatud kohtuasjad	1739	1540	1723	1666	1687
Menetluses olevad kohtuasjad	2500	2544	2541	2585	2990

Euroopa Kohus

Möödunud aasta statistika näitab taas, et **Euroopa Kohtu tegevus on viimastel aastatel olnud intensiivne**. Nii esitati Euroopa Kohtule 2023. aastal 821 kohtuasja, mis on veidi rohkem kui 2022. aastal, ja kohus lõpetas 783 kohtuasja, mis on üsna sarnane kolme eelneva aasta arvuga. Keskmine menetlusaeg oli kõikide kohtuasjade liikide lõikes 16,1 kuud ja 31. detsembri 2023. aasta seisuga oli menetluses 1149 kohtuasja.

Vaidluste jagunemine kohtuasja liikide kaupa on üldjoontes samuti sarnane varasemate aastate omaga – eelotsusetaotlused ja apellatsioonkaebused moodustavad endiselt üle 90% kõigist Euroopa Kohtule esitatud

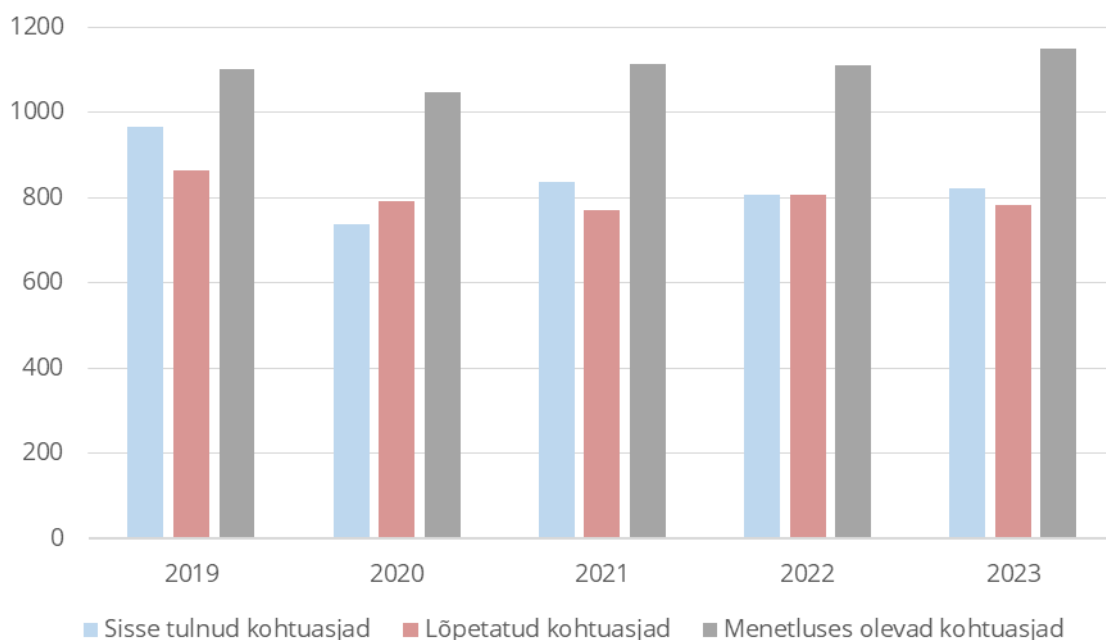
kohtuasjadest. **Oluline muutus, mis väärrib esile toomist, on seotud hagide arvu suurenemisega.** Kui 2021. aastal jäi see arv vaid 29 uue kohtuasjaga ajalooliselt madalaimale tasemele, siis 2023. aastal tõusis see nimelt 60 kohtuasjani, mis on enam kui kahekordne kasv. See tõus on tingitud nii tühistamishagide arvu suurenemisest (8 hagi 2023. aastal võrreldes kõigest 2 haviga 2022. aastal), kuna ainuüksi üks liikmesriik (Poola) esitas eelmisel aastal seitse hagi liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide peale (keskkonnakaitse ja energiatõhususe valdkonnas), kui ka liikmesriigi kohustuste rikkumise hagide arvu kasvust: komisjon otsustas 2023. aastal alutada mitu samaaegset rikkumismenetlust mõnede liikmesriikide vastu, eelkõige **keskkonna** valdkonnas.

Eelotsusetaotluste puhul esitati 2023. aastal Euroopa Kohtule küsimusi kõige rohkem vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas (82) ning enamik neist puudutab varjupaigaõiguse ja rahvusvahelise kaitse süsteemi normide tõlgendamist. Sama moodi nagu 2022. aastal puudutasid paljud eelotsuse küsimused maksustamise (53) tarbijakaitse (52) ja transpordi (40) valdkondi.

2023. aasta viimastel kuudel peeti läbirääkimisi Euroopa Kohtu poolt Euroopa Parlamendile ja nõukogule 2022. aasta novembris esitatud seadusandlustaotluse üle, mille eesmärk oli esiteks **anda Üldkohtule üle Euroopa Kohtu eelotsusepädevus kuues konkreetsetes valdkonnas (käibemaks, aktsiisid, tolliseadustik, kaupade tariifne klassifitseerimine kombineeritud nomenklatuuris, reisijatele hüvitise maksmine ja nende abistamine ning kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem)** ja teiseks laiendada Üldkohtu otsuste peale esitatavate apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise mehhanismi – mis jõustus 2019. aasta mais – kohaldamisala.

Nagu Euroopa Liidu Kohtu president Koen Lenaerts rõhutab, saab Euroopa Kohus seeläbi „*keskenduda rohkem oma põhiülesannetele liidu konstitutsioonikohtu ja kõrgeima kohtuna. Sama moodi nagu viimastel aastatel, iseloomustavad Euroopa Kohtusse saabunud kohtuvaidlusi tundlikud küsimused, näiteks õigusriigi väärtuste tagamine riigi kohtureformide käigus, varjupaiga- ja sisserändepoliitika, isikuandmete kaitse ja konkurentsieeskirjade kohaldamine digiajastul, võitlus diskrimineerimise vastu ning keskkonna-, energia- ja kliimaküsimused*“.

Euroopa Kohtu üldine tegevus: sisse tulnud, lõpetatud ja menetluses olevad kohtuasjad (2019–2023)

Üldine ülevaade	2019	2020	2021	2022	2023
Sisse tulnud kohtuasjad	966	737	838	806	821
Lõpetatud kohtuasjad	865	792	772	808	783
Menetluses olevad kohtuasjad	1102	1047	1113	1111	1149

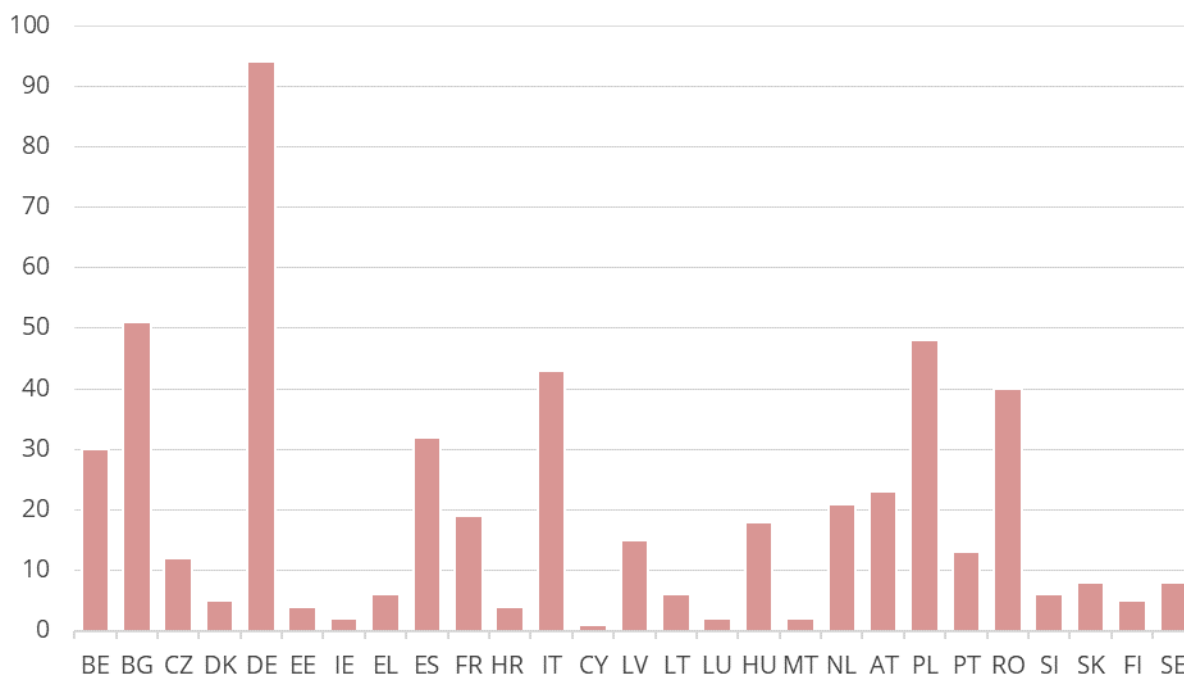
Mis puudutab Euroopa Kohtusse 2023. aastal saabunud eelotsusetaotluste geograafilist päritolu, siis tuleb märkida, et eelmise aasta jooksul **pöördusid Euroopa Kohtu poole eranditult kõikide liikmesriikide kohtud**, mis näitab aluslepingutega loodud kohtunikevahelise dialoogi elujõudu.

Saab tõdeda, et 2023. aastal esitasid Euroopa Kohtule enim eelotsusetaotlusi **Saksa (94), Bulgaaria (51), Poola (48), Itaalia (43), Rumeenia (40), Hispaania (32) ja Belgia (30)** kohtud.

Poola puhul on 2023. aastal esitatud eelotsusetaotluste arv suurim alates selle riigi ühinemisest Euroopa Liiduga 20 aastat tagasi, samas kui Bulgaariast 2023. aastal saabunud eelotsusetaotluste arv läheneb Bulgaaria kohtute poolt 2021. aastal esitatud rekordilisele eelotsusetaotluste arvule (58 taotlust).

Sarnane järeldus tuleb teha Rumeeniast pärit eelotsusetaotluste kohta. Ka Rumeenia kohtud esitasid 2023. aastal Euroopa Kohtule suure hulga eelotsusetaotlusi ehk kokku 40 taotlust, mis sarnaneb 2019. aasta tipparvule, mil sellest liikmesriigist saabus Euroopa Kohtule 49 taotlust.

Liikmesriikide kohtute poolt Euroopa Kohtusse esitatud eelotsuseasjad (2023)

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Kokku
30	51	12	5	94	4	2	6	32	19	4	43	1	15	6	2	18	2	21	23	48	13	40	6	8	5	8	518

Üldkohus

2023. aastal avaldus Üldkohtu kohtunike arvu kahekordistamise ette näinud reformi (määrus 2015/2422) täielik mõju. Sellest annab aimu Üldkohtu statistika. Üldkohus lõpetas 904 kohtuasja, samas kui sisse tuli 1271 kohtuasja (868, kui koguarvust maha arvata aasta lõpus saabunud juba mainitud 404 identset kohtuasja). Ka keskmine menetlusaeg püsis rahuldaval tasemel: keskmiselt 18,2 kuud, mis on kohtuasjade tõhusat menetlemisest tunnistust andev näitaja.

Nagu rõhutab Marc van der Woude, „jätkas Üldkohus kogu 2023. aasta jooksul uuenemist, et parandada kõige mahukamate ja keerulisemate kohtuasjade menetlemist. Nende kohtuasjade puhul on üldjuhul tegemist majandus- ja finantsõiguse valdkonda kuuluvate vaidlustega, mis vajavad ettevaatavat ja kohandatud lähenemisviisi nii ressursside eraldamise kui ka töö planeerimise osas. Selline lähenemisviis, millesse kaasatakse poolte esindajad, lühendab menetlusaega ja võimaldab täpsemalt vastata poolte ootustele.“

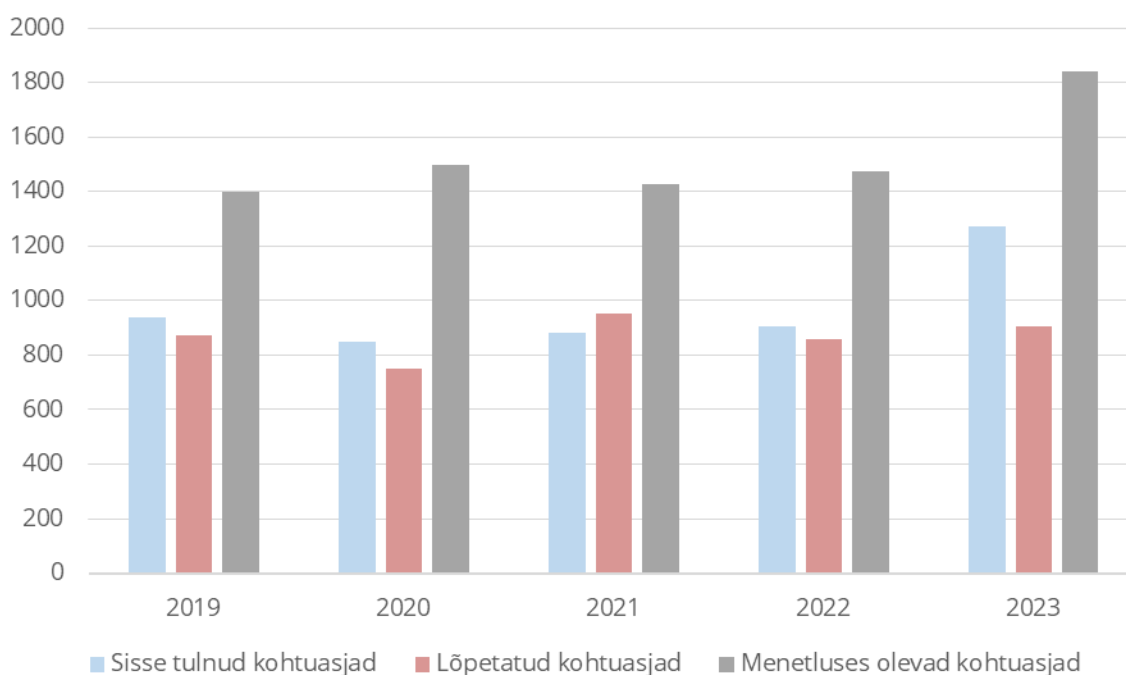
Üldkohtu menetluses olevate kohtuvaidluse valdkondade puhul võib täheldada kasvu eelkõige **intellektuaalomandi** valdkonnas (310 kohtuasja võrreldes 270 kohtuasjaga 2022. aastal) ning majandus- ja rahapoliitika valdkonnas, mis hõlmab muu hulgas **pangandusõigust** (2023. aastal tuli sisse 56 uut kohtuasja). Lisaks andsid Üldkohtule jätkuvalt tegevust piiravaid meetmeid käsitlevad vaidlused, kuid vähemal määral kui 2022. aastal: 2023. aastal esitati 63 kohtuasja, samas kui 2022. aastal esitati neid 103. Selle valdkonna uued kohtuasjad on valdavalt (63st kohtuasjast 41) seotud piiravate meetmetega, mille Euroopa Liit võttis 2022. aastal füüsiliste isikute ja üksuste suhtes seoses Venemaa poolt Ukrainas algatatud konfliktiga. Veel väärrib märkimist, et 2023. aastal tekkisid esimesed kohtuasjad, mis puudutavad digiturgude ja -teenuste reguleerimist³.

Ühtlasi on jäänud püsima viiest kohtunikust koosnevate laiendatud koosseisuga kodade lõpetatud kohtuasjade arvu suurenemise suundumus 123 kohtuasjaga (+23% võrreldes 2022. aastaga), mis moodustavad peaaegu 14% kõigist

lõpetatud kohtuasjadest. Samuti tuleb märkida, et ühe kohtuasja (T-65/18 RENV, Venezuela vs. nõukogu, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Venezuelas) lahendas Üldkohus suurkojana (15 kohtunikku).

Peale selle tegi Üldkohus seoses eelotsusepädevuse osalise üleandmisega teatud konkreetsetes valdkondades ja apellatsioonkaebuste menetlusse võtmise üle otsustamise mehhanismi laiendamisega kogu 2023. aasta jooksul tööd oma organisatsioonilise korralduse vajalike muudatustega ja tulevaste menetlusnormide väljatöötamisega.

Üldkohtu üldine tegevus: sisse tulnud, lõpetatud ja menetluses olevad kohtuasjad (2019–2023)

Üldine ülevaade	2019	2020	2021	2022	2023
Sisse tulnud kohtuasjad	939	847	882	904	1271
Lõpetatud kohtuasjad	874	748	951	858	904
Menetluses olevad kohtuasjad	1398	1497	1428	1474	1841

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎(+352) 4303 312

Hoiame ühendust!

¹ 8. detsembril 2023 esitatud kohtuasja T-1148/23, PAN Europe vs. komisjon registreerimisega.

² Need hagi (T-620/23–T-1023/23) puudutavad muudatusi Euroopa Parlamendi liikmete täiendavas vabatahtlikus pensioniskeemis.

³ Juba kolm hagejat on esitanud Üldkohtule neli hagi, et vaidlustada pääsuvalitsejaks määramise menetluses tehtud otsused: kohtuasjad [T-1077/23](#), Bytedance vs. komisjon (vt ka pressiteade [nr 28/24](#)); T-1078/23, Meta vs. komisjon, ning T-1079/23 ja T-1080/23, Apple vs. komisjon.